

Det var en Lördags-afton,
Då vinden blåste ut,
Då lossades ett skott
Till refning af hvar klut.

Då vinden kom så häftigt
Och blåste ganska svårt,
Att vi knappt hant att bärga
Alla segel vår'.
Och sjöen bröt så hårdt,
Att skeppet gjorde sank,
Och alla badords¹ taljerep
I stora vantén sprangk.

Ett högst olyckligt dödsfall
Gud oss beskära må:
En man föll ned i däck
Utaf vår stormärs-rå.
Och så efter fem timmar
Han slöt sitt lefnads lopp;
Han afsked tog från verlden,
Samt ut af tjensten gick.

Sen ändra' vi vår kosa,
Och segla' fördivind.
Men sjöen, som bröt häftigt,
Slog kajut-fönstren in.
Wi måste sedan länsa.
Ja, natt så väl som dag
Till dess vi kom' till staden,
Som heter Mallaga.

Der låg' vi och förfriska'
Samt hämta' vatten in;
Wi gjorde oss väl klara,
Till Gud gav oss god vind.
Wi skrapade vårt skepp,
Och svärta' alla rår.
Den tjugonde Augusti
Så gick vi derifrån.

Det var en Lördags-afton,
Midt för Gibraltar-huk:
En Spansker Bark oss träffade,

¹ Så.

Han visst' af ingen hut:
Han skjöt på oss två kulor,
Som gick vårt skepp förbi;
Fast det ej gjorde skada,
Som vi det kunde si.

Det första som vi frågte om,
Om han då hade lust
Allt med vår Svenska Fregatt
Gå till en annan kust.
Då bad han oss om ursäkt,
Han visste ej hvem det var:
Se'n satt' han segel till,
Och afsked från oss ta'r.

Vårt skepp det måste vanka
På verldsens vida haf:
Och vi fick land i sigte,
Och alla man blef' glad',
Att det var Svenska kusten
Allt nära Helsingör. —
— Hvarvid jag slutar visan
En stund förr än jag bör.

Joh. Nicl. Friberg, gammal Matros.

81.

2: 81. *Barlast-Wisa*

Kom, lustigt Sjömans-gossar!
Som äga ett friskt mod.
En resa nu vi våga vill
På skeppet: »Frid i Nord.»
Kom, låt' oss gå om bord,
Och göra skeppet klart;
Och bjuda Sveriges Flickor
Adjö allt med en fart.

Vår Capten oss befaller
Att Kablen hala in.
Och åtta man vid spelet!
Nu blåser det god vind.

Märs-segel göras loss,
Stag-seglen hissas opp;
Då lifvas hvarje ådra,
Som är i sjömans kropp.

När seglen är upphissad',
Och ankret är för bog,
Då börjar skeppet skrida:
Straxt går en man till rors.
Adjö vår vackra stad
Wi vända oss ifrån;
Vår längtan är åt Spanien:
Gud låt' allt lyckligt gå!

När vi den Östersjön
Passerat med grann akt,
Då kommer här en annan,
Som heter Kattegatt.
Der skär ock böljor höga,
Dem vi åskada¹ vill,
Der mången hurtig sjöman
Har lagt sin' ögon till.

När vi passerat Skagen,
Då få vi Nordsjön fatt:
Der stormar grufligt, blåser
Ja, dag så väl som natt.
Der kasta' vi vårt lod,
Och se hvad grund vi få:
Straxt vet då vår Captén
Det stället som vi står.

När vi har Nordsjön ändat
Och riktigt kurs vi styrt,
Då få vi Dower i sigte,
Tillika Singels-fyr.
Calais och Franska Bugten
Den gå vi ock förbi;
Till vi få uppgående grunder
Och Spanska sjöen si.

När vi ha' skeppet lossat
Och barlast tagit in,
En frakt vi månde göra;

¹ Så.

Den sluter vår Captén.
Till Turken månd' vi gå,
Åt barbariska land.
Då Gud han oss förhjelpe
Som alla hjälpa kan.

Gud! Dig ske pris och ära
Som oss har hulptit fort.
Nu ärnar vi oss vända
Från Hedningarnes ort. —
— Märs-seglen göras loss,
Och skoten sättas an:
Hvar man sitt bästa gör,
Att komma på Svenskt Land!

Joh. Nicl. Friberg.

82.

2: 82. *Barlast-Wisa*

Men ack, hvad nöje är om sommaren,
När alla örter stå i blomma;
Och alla vackra flickor stå i ring:
Hvad mera nöje kan man önska?

Och Karin hafver jag så hjertlig kär:
Jag älskar henne af allt mitt hjerta.
Kristina vill jag blifva när:
Hon är så kär uti mitt sinne.

Men Ingeborg jag tycker bättre om.
Annicka lilla är min söta vän.
Och Brita jag ej öfvergifver
(Så länge jag på jorden lefver).

Och Lena hon är både täck och nått:
Mitt hjerta har jag henne gifvit.
Eva hon är både fin och käck:
Jag älskar henne mer än lifvet.

Och Maria vill jag lika så.
Ack, att jag Petronella kunde få!
Den alltför sköna täcka flicka.

— — —

Gustafva är min lilla vän;
Det har hon gifvit löfte vara.
Fredrika har sitt hjerta hos sig än:
Det ingen ann' skall från mig taga.

För Martha lilla är min enda tröst.
Och Sara ligger alltid vid mitt bröst.
Men Anna är ändå mitt nöje.

— — —

Johanna går och väntar uppå mig.
Sophia hafver jag en del uti;
Hvaröfver ingen väl bör klaga.

— — —

Men, raska Gossar! gören I som jag:
Ta'n Er en flicka, ja, en hvar dag.
Låt' ingen Er för gammal blifva.

— — —

Joh. Nicl. Friberg.

83.

2: 83. *Sjömans-Wisa*

Och jag är lika nöjder hvad mig möter,
Om mig något annat väl anstöter;
Och jag är lika nöjder och kontant.
Hvem tror mig sörja när jag dör.
Men stor sak, det är dock lika mycket,
För jag vet hvem som står uti mitt tycke:
En i sender älskar jag galant.

För Anna är min skatt och ädla gåfva,
Fast jag vill hos Kajsa gerna sofva.
Ja, Lisa är ändå min bästa vän.
Eljenora jag ej glömmen bort,
Förty hon kan göra sorgen kort.
Ja, ingen är så vacker som Helena;
Och ingen är kärlig som Kristina.

Hedda-Stina jag väl alldrig glömmen;
Hvarje natt jag om Sofia drömmen.
Eva, Maja, Lotta stå i rad.
Och jag plär gerna älska båda slagen;

Och stundom älskar jag när jag är glader:
Allt som tiden plägar skicka sig.
Stundom bör man också bocka, buga,
Stundom bör man också fint att ljuga;
Och stundom säja mindre än man vet.

Men detta är min lag:
Att jag dag från dag
Mig beflitar så
Att jag alltid må
Haf' ett roligt sinne,
Slå förtret ur minne:
Lika glad jag vara må!

Joh. Nicl. Friberg.

84.

2: 84. *Sjömans-Wisa*

Det lider till ett slut:
Se, skeppet rustas ut;
Wi få nu vandra
Bland böljorna djupt.
Der mången rasker dräng
Har bäddat dödsens säng.
Ack, hjertans tanka
Till himmelen sänd.

Du kan din bön förmå
Att jag kan torskoddd gå,
När vilda böljor
På skeppet slå.
Jag ingen fasa bär
När Herren är mig när,
Som skeppets bördor
På hafvet frambär.

Fly spel, musik och dans
Med jungfruns blomsterkrans.
Hon rifvas från dig visst
Med suck och list.

Ett sådant förhat
Ack, skämmer lyckan snart:
Man öfvar kärlighet
Då dagligt sätt.

Försumma ej Guds hus
Med ett 'vangelii ljus:
Låt verka i ditt bröst,
Så har du tröst.
Fly onda sällskaps-band,
Som dig förleda kan;
Och vandra så varsam
Bland lejon och lam.

Var nöjdar med din lott,
Den du af Herran fått;
Ty Gud ger dig väl bröd
Intill din död.
En fattig kan bli rik:
En rik en fattig lik.
Då man i sämja bor,
Står allt i flor.

Nu allting synes klart:
Si, skeppet skjuter fart.
Jag ser med sorg och gråt
Hvar vännen står.
O, stolta, fagra mö!
Låt ej din kind så röd,
Låt ej denna sorg
Ja, blifva din död!

Ni himlar rund' och små
Låt oss din glädje få;
Länge i äkta tron
Ock samman bo.
Sist utan sorg och gråt
Åt grafven följas åt;
Då vi för allt besvär
Få blifva der!

Joh. Nicl. Friberg.

2: 85. *Sjömans-Wisa*

En yngling jag nu vorden är
 Uti ett stort elände:
 Ja, dag och natt mig ängslan tär;
 Men Gud mig hjälpen sände,
 Att jag må hinna målets slut,
 Min dömda tid att sträfva ut
 Inom dess dystra boning.

Min moder, som mig håll't så kär,
 Kan mig ej hjälpen sända.
 Hon vet då inte att jag är
 Uti så stort elände.
 Hon kan väl alldrig nånsin tro
 Att jag får inom galler bo
 Uti förderfvets boning.

Jag knappast fylde sexton år
 Förr'n jag mig ville gifva
 På sjön och uppå böljan blå:
 Jag lät mig straxt inskrifva,
 Ja, uppå Wisby Sjömans-hus.
 Jag hyra tog i full burdus
 Med Capten Johan Svensson.

En skonert ny det förde han
 Med elfva mans besättning.
 Wi brassa seglen bidevind
 Och det gick allting lyckligt.
 Der segla' vi i år'na två,
 Tills större hyra jag kund' få
 Uppå ett annat fartyg.

På en galjas jag hyra tog;
 Men, ack! hör hvad som hände:
 Af storm vårt fartyg gick i qvaf.
 Men Gud oss hjälpen sände.
 Ja, der var jämmer, der var gråt;
 Wi endast med vår lilla båt
 Med endast fyra man vid lifvet.

De två de lad' sin' ögon hop:
Wi kunde dem ej hjälpa.
De gaf då till ett fasligt rop;
Men dem straxt vågen dämpte.
De fick ej fram ett andetag,
De fick ej skåda Herrans dag;
För dödsens stund var kommen.

Wi had' ej sigte utaf land,
Dit oss vi kunde vända.
Men Herren med sin milda hand
Han oss straxt hjälpen sände.
Wi sväfvade på hafvets våg:
Men straxt en Seglare vi såg',
Ja, som oss ville frälsa.

Sen kom' vi då till Danzig in
Ifrån vår stora fara.
Wi sökte genast Consulen,
Ty vi vor' blott' och bara.
Och han oss hjälpte i vår nöd,
Han delade åt oss vårt bröd,
Och till vårt hem oss förde.

Sen tog jag hyra på en brigg,
Och Briggens namn var »Fru Hedvig.¹»
Der segla' jag i åren sex;
Och allting gick oss lyckligt
Jag fruktad ej för farorna,
Jag sväfvade på vågorna
Med ädelt mod och hjerta.

År Ard'tonhundra tretiotvå
Till Stockholm vi anlände:
Med glädje-sång vårt ankar gick,
I bottnen vi det sände.
Wi ankrade på Stockholms ström:
Jag till min moder huld och öm
Jag hade mina tankar.

Men olyckan är ingen fröjd:
Jag må mig nu beklaga.
(Ja, till att segla var jag nöjd)?...
Jag ville värfning taga.

¹ *Marginalant.:* (Fördt af capt. B. J. Sundahl, slutl. sk:s-ombudsman).

Jag tänkte mig att blifva karl;
Men der blef jag ej länge qvar:
Jag bröt ej mot dess lagar.

Min syster dertill orsak var:
Hon mände mig bedraga.
På hennes ord jag värfning ta'r,
Som hon då till mig sade.
Nu kan jag finna att hon vill
Till min olycka hjälpa till
Och mig i ödet bringa.

Sju månader och trenne år
Jag legat uti häckte:
Hvad ångerns tårar jag har fällt
Från mitt betryckta hjerta,
Det kan jag inte skrifva om:
Hvar dag han är som året lång
Inom dess dystra boning.

När jag får äga friheten
Och annat godt med mera,
Då jag går till min lilla vän,
Den jag vet att värdera.
Den är jag trogen i min död:
Hon har mig sökt uti min nöd —
Ack, Herre! den belöna.

Min visa jag nu sluta vill
I mitt bedröf'de sinne.
Jag kan ej dikta mera till
För det blir mörkt härinne.
Jag sätter mig uppå en stol,
Och spelar uppå min viol:
Då skall all sorg försvinna.

I detta lilla företag
Jag ock mitt namn vill skrifva:
Och Johan Nygren heter jag —
Jag hoppas att fri blifva.
Och uppå Gotland är jag född;
Min fader är ifrån mig död:
Och jag får tåligt lida.

L. Niclasson.

2: 86. *Hafsman*

Der satt på blomsterstranden
 Invid den klara sjö
 Med rosenkrans i handen
 Så ung och vän en mö.

Då steg så glad i hågen
 Med harpan på sin arm
 En Hafsman öfver vågen,
 Som flöt så sommar-varm;

Och rörde silfversträngen
 Allt för den fagra mö
 Så herrligt öfver ängen —
 Det klang ock öfver sjö

Och vid de ömma slagen
 Hon mildt på honom såg,
 Och lyddes, tills betagen
 Hon i hans armar låg.

Och varligt hon sig sänkte
 I hafvets vågor blå:
 Och inom året skänkte
 Hon honom söner två

Då förde sommarfläkten
 Till hennes tjäll engång
 I ljusa morgonvåkten
 De glada klockors sång.

Då bad den ömma maka:
 »Låt mig till kyrkan gå;
 »Snart är jag här tillbaka
 »I dina vågor blå!»

»Gå gerna!» hörs han svara —
 »Men, Hulda! kom i håg:
 »Du skall med solen vara
 »Tillbaka i min våg!»

Så sagdt: han tog vid handen
Sitt vif, så sorgfull.
Och straxt han stod på stranden
I morgonsolens guld.

Der satt han uppå vågen
Den sommarlånga dag:
Ej runno mer i hågen
De glada harposlag.

Men när i vestra tjället
Den blida solen gick,
Den älskade på fjället
Han åter skåda fick.

Då höjde han mot stranden
Sin famn så mild och glad;
Men från de gröna landen
Den Väna plötsligt qvad:

»Farväl, farväl! din maka
»Du sista gången ser;
»I dina tjäll tillbaka
»Jag kommer aldrig mer!»

Sin harpa då i handen
Ur blåa vågors bad
Han höjde; men på stranden
Den väna åter qvad:

»Farväl, farväl! — din maka
»Du sista gången ser;
»Din harpa-klang tillbaka
»Mig lockar aldrig mer!»

Nu sina söner tvenne
Ur strida vågors larm
Han höjde emot henne
På trogen faders-arm.

Då rördes hon i hågen:
Med rop från stranden ner
Hon störtade i vågen;
Och syntes aldrig mer.

Alander.

2:87. *Det bodde en Herre vid Hamburge . . .»*

Det bodde en Herre vid Hamborge-bro:
 Han hade en dotter så hulder och tro. —
 — Så kommer der en sjöman inroendes i land,
 Och frågar sköna Jungfrun om hon vill ha'n till man.

Sjömänner har jag älskat, sjömänner¹ vill jag ha':,
 Sjömänner skall jag älska tills dess jag lägg's i graf. —
 — Den sjöman, du har älskat, den skall du alldrig få:
 I morgon skall jag låta den sjöman ihjälslå.

Om morgonen helt bittid' den sjöman skulle gå:
 Den sköna jungfruns fader i dörren månde stå.
 Så drog han ut sin sabel och stack i sjömans bröst:
 Ack, suckar sköna jungfrun, förlorad är min tröst!

Skön Jungfruen då beder sin fader om förlof
 I morgon klockan åtta i skogen att få gå,
 Der som hon kund' få höra de musikanter små,
 Der som hon kund' få roa sig och hålla sig så glad.

Ack, hjertans kära Dotter! dertill får du visst lof:
 Du kan väl tänka att du en sjöman ej kan få.
 Du kan ju väl begripa du är af bätter stånd:
 Det passar dig väl bättre en köpmans-son till man.

Skön jungfru då fullskänker med gift ett klart glas vin:
 Och detta vill jag dricka för alldra kär'stan min —
 Och lägg mig i hans kista och sätt mig i hans graf,
 Så skall jag hvila roligt allt uti sjömans famn. —

— Gud nåde och Gud tröste föräldrar och hvar en²
 Som nekar sina barn till att äga ho det är.
 Det har jag fått erfara uppå min ålderdom:,
 Jag nekat har min dotter att äga en sjöman.

Alander.

¹ MS sjömänner.

² Genom besiffring ä fr en hvar.

2: 88. *Och vi skall resa till Köpenhamn*

Och vi skall resa till Köpenhamn :,
 Der skall jag köpa lin och hamp — kum fali la! :,

Och hvad skall vi göra med lin och hamp :,
 Spinna fint och väfva grant — kum fal. :,

Hvad skall vi göra med fint och grant :,
 Wäfwa skjortor till vår fästeman — kum fal. :,

Jag har en dotter, hon är så grann :,
 Hon har en mössa med silkes band — kum fali la! :,

M. H. Lallér.

2: 89. *Syster, syster Engeland*

[tryckt i Svenska Lekar 1, nr 205.]

2: 90. *Hör, du lilla Fiken!*

Hör, du lilla Fiken!
 Uti Norra Viken,
 Får du se på Tållä Gäte?
 Se på bränvins-flaskan
 Och satt hela natten
 Drack han ut med spott och spe.

Känner Du till Olle,
 Det fylle-trollet?
 Kom för rallti, rallti!
 Hvad skall mamma säja,
 När den Svarte lydes på?
 Hur mysslar då den Grå?
 Lilla Fiken fampar åf!

M. H. Lallér.

91.

2: 91. *Ravel, Ravel!*

Ravel, Ravel!
 Hvad vill du ro hän?
 Din hustru har fått baren,
 Din ko har fått kalv,
 Din so har fått åtta små grisar!

M. H. Lallér.

92.

2: 92. *Sju runda år . . . »*

Sju runda år omkring
 Jag mig en flicka kalla',
 Jag tänkt' skull' blifva min
 Utvaldes ibland alla.
 Men det var mig förment,
 Ty jag var allt för sen;
 Ty hon tog sin en ann,
 Och lemna' mig allén.

Ack, Herre! trösta mig,
 Att jag min flicka miste:
 Uti min ungdoms-år
 Mitt hjerta mände brista.
 Om jag en annan ta'r
 Jag har i hjertat kvar.
 Ty detta blir min sorg,
 Tills dess jag lägg's i graf.

M. H. Lallér.

[I marg. med blyerts:]

Men jag var icke värd
 En sådan flicka få;
 Fast jag höllt henne kär,
 Blef hon ej min ändå.

(S. o. E. L. K.)

93.

2: 93. *Alldrig har jag sagt . . .*

Alldrig har jag sagt
Och alldrig skall jag säga
Att skraddaren låg bi mor.
Hon lofte mig en silfver-docka ;,;
För jag inte skulle säga det!

M. H. Lallér.

[Med blyerts:]

Bara han kommer hem ;,;
Skall jag säga det för Far igen.

(S. o. E. L. K.)

94.

2: 94. *Är han död af . . .*

Är han död af vattena-dunsten
Eller utaf öfverflöd!
Är han död af öfverflöd?
Si så, låt han dö — låt glasen klinga:
— Dö, dö, dö!
Se, huru vi då svinga;
Och låt klasen klinga —
Och vi ringa.

På hans grafsten skola vi skrifva
Äfven motto på latin:
»Här inunder ligger och hvilar
»Ett försupet fyllesvin.»
Dö, dö, m. m.
Se, huru m. m.

Tjugofyra försupna kär'ngar
Skola följa med prästaf.
Är han död af öfverflöd?
Si så, låt han dö — låt glasen klinga:
Dö, dö, dö!
Se, huru vi då svinga;
Och låt glasen klinga —
Och vi ringa.

M. H. Lallér.

2: 95. *Jag var mig en lillebitte . . .*

Jag var mig en lillebitte man
 Och du min lilla hona:
 Jag är född i Köpenhamn
 Och du uti Carlskrona.
 Det kom ett skepp från Amsterdam,
 Var last' med råg och hvete:
 Der kom' två flickor från Köpenhamn,
 Fråg'de hvad skepparen hette.
 Skepparen hette Pehr Pylsepinn:
 Och flickorna dansa' i kajutan in,
 Som de voro van' att göra.

M. H. Lallér.

2: 96. *Drängen uppå höga berg*Mel. (C. Ekströmer).¹

Drängen uppå höga berg
 Gick i stora regnet;
 Fick han se hvar flickan går
 I den gröna ängen.
 Ängen var grön,
 Flickan var skön:
 Drängen var full med falskhet.

Kära flicka! du kom' till mig,
 Trohet skall du finna;
 Alldrig jag skall svika dig
 Förr än du blir min qvinna.
 sviker jag dej,
 Så är du som mej:
 Hej, kum falla ralla ralla!

M. H. Lallér.

2: 97. *Friare-Wisa*

Hör, du min dotter Sigeri maj!
 (Sigrid, du dotteren min)
 Petter Elias friar efter dej:
 Den vill jag att du skall hafva.

¹ Mel. saknas.

Han hafver hus och han hafver gård,
Han hafver getter, han hafver får,
Och pengar har han på ränta.

Nej, min Mor! jag tager ej den,
Om han var så goder som fem;
Dertill så rik som tio.¹

Förr'n jag skall ta' ett sådant Gubbe-fä,
Förr skall jag ta' ett fikona-träd
(ale-veds-trä)
Lägga bredvid min sida.

Hör, min Dotter! du talar lätt;
(du har ej vett)
Du bräker värre än som en get —
Lär ditt ovett dölja.
(packa dig utför dörren!)

Gubben han är en gammal man,
Han ej länge lefva kan:
Sen så får du välja.

Sen så får du välja dig ut
En som är så goder som du
Till din äkta maka.

Sen får du tömma Gubbens skrin,
Göra kalas på öl och bränvin,
Så glädjen skall stå i taket.

Tack, min Moder! för dessa ord:
Det var det bästa jag hört af min mor
I alla mina dagar.

Lät nu Petter komma när han vill,
Han skall få mitt ja, och dertill
Bröllopet skall tillagas.

Petter han kom på den samma dag:
Petter han fria', Petter fick ja;
Petter sprang lätt på ängen!

¹ Denna strof tillagd senare.

Bröllopet stod i dagarne tre:
Inte ville Bruden på Brudgummen se
Och inte gå med till sängen.¹

Så gick han der på golfvet och gret,
Pusta' och sucka', som man väl vet
Tills natten var mäst förliden.²

Gick han 'sta' att söka sin Brud,
Fannt han ännu uti sin skrud
Bland gossarne gamla lekte.

Sigrid gaf opp ett gapande skratt,
Svarade: Gubbe! än här i natt
Jag tänker hos dig sofva.

Hustru är jag och det är väl nog;
Trifs du inte här, så gå på en krog:
Det vill jag dig gerna unna!

Anna Cathr. Engström gen. A. M. Holmström.

98.

2: 98. *Annika, Drannika*
[tryckt i Svenska Lekar 1, nr 188.]

99.

2: 99. *Bim-bom, Klockarens sång*
[tryckt i Svenska Lekar 1, nr 321.]

100.

2: 100 A. *Katten och källingen*
[tryckt i Svenska Lekar 1, nr 320.]

2: 100 B.

Katten u Källingi
Di slog's om vällingi;
Katten tog Källingi,

¹ *I marg.:* Gud nåde mig! nu arme stackars man;
Nu har jag mist' båd' vet och förstånd:
Nu har jag fått min like.

² *I marg.:* Och flickan, jag trodde skulle bli min,
Hon var så full af falskheten sin:
Hon ville ha' en annan! Joh. Kahl.

Slog nid i vällingi
Hau, Hau! sägde Källingi
Hvarför slogst du mi' i vällingi?
Mjau, mjau! sägdi katten,
Däu kund' ha' låtä mi ha'tt den!»

Jac. Lⁿ Tjängvide, Alskog.

IOI.

2: IOI. *Råttan bet sin man . . .*

Råttan bet sin man ihjäl
Långt ner i skogen:
Hjertat stelna', bloden rann
Långt ner i jorden.
Gud ske lof! den skälmen dog:
Nu får jag äta min mat i ro,
Sofva tills klockan slår tie!

H. Unér.

IO2.

2: IO2. *Jag rider mig på hofvet*

[tryckt i Svenska Lekar I, nr 221.]

IO3.

2: IO3. *Skräddare-Wisa*

Jag fattiga Lapp-man!
Wisst är jag en knapp-man:
Men för dagens skålar,
Glömmer jag mina nålar.

Med pressjern och syring
Och i örat en bly ring,
Får kring bygden jag larfva,
För att lappa och skarfva.

I den fattiga stugan
Blir jag spisad som flugan;
Ty den fetaste kosten
Vankas bara hos Prosten!

H. Unér.

2: 104. *Vänn Prostefar*

(Anm. Liksom många andra visor i denna samling är ingal. Gotländskt språk i denna ell. föregående visa, nej hellre småländskt.)

Vänn Prostefar
Maken ej har
Uti predikstola.
Vid sin altar-disk
Mässar han så frisk,
Så det skräller kring jola.

Vänn Prostemor
Har kalvvar och kor,
Trinna, blanka som sola.
Tvätt och brygd och bak
Är just hennes sak;
Ho väfver sjelf sina kjola!

H. Unér.

2: 105. *Det bodde en Herre . . .*

Af Fadren begärde Jungfrun guld-skrin; af Modren guld-ringar (hvidan fyra verser tillkomma); af System guld-kedjor; af Brodren guld-ur; och af Fästmannen guld-skepp —, det hon ock fick. Selma Unér.

Det bodde en Herre¹ på Södervalla ö:
Han sålde sin dotter allt för ett stycke bröd
— För det hon skulle komma på det hedniska
landet att förderfvas. —

Sjömänner de togo² sina åror till att ro;
Skön' jungfrun hon vrider sina händer uti blod:
— Och skall jag nu komma till m. m.

Och käre mina Sjömän I töfven liten stund;
Jag väntar min fader ifrån rosande lund:
— Se, då slipper jag att komma till m. m.

¹ Över raden: Bonde. ² Över raden: skifva.

Och käre min Fader I varen mig så huld:
Sälj bort Edra guldringar och lös mig af min skuld:
— Se, då slipper jag m. m.

Och guldringar har jag ej flera än fem;
Men icke så säljer jag någon af dem:
— Ja, fritt må du komma m. m.

Sjömänner de taga¹ sina åror till att ro:
Skön' jungfrun hon vrider sina händer uti blod.
— Jag skall nu m. m.

Och käre mina Sjömän i töfven liten stund;
Jag väntar min syster ifrån rosendelund:
— Se, då slipper jag m. m.

Och kära min Syster du vare mig så huld:
Sälj bort dina guldkedjor och lös mig af min skuld:
— Se, då slipper jag m. m.

Och guldkedjor har jag inte mera än fem;
Men inte säljer jag någon af dem:
— Och fritt må du m. m.

Sjömänner de taga¹ sina åror till att ro:
Skön' Jungfrun hon vrider sina händer uti blod.
— Och skall jag nu m. m.

Och käre mina sjömän i töfven liten stund;
Jag väntar min broder ifrån rosende lund:
— Se, då slipper jag m. m.

Och käre min Broder du vare mig så huld:
Sälj bort dina guldskrin och lös mig af min skuld:
— Se, då slipper jag m. m.

Och guldskrin det har jag inte mera än fem;
Men inte säljer jag något af dem:
— Och fritt må du m. m.

Sjömänner de taga sina åror till att ro;
Skön' jungfrun hon vrider sina händer uti blod:
— Skall jag² nu komma m. m.

Och käre mina Sjömän i töfven liten stund;
Jag väntar min fästeman ifrån rosendelund
— Se, då slipper jag m. m.

¹ Över raden: skifva.

² Genom besiffring å fr Jag skall.

Och käre min Fästeman I varen mig så huld:
Sälj bort dina guld-ur (?) och lös mig af min skuld,
— Se, då slipper jag m. m.

Och guldur det har jag väl ej flera än sju;
Men nog har jag ett som kan lösa dig derur.
— Se, då slipper du att komma på de hedniska landen
att förderivas.

Selma Unér o. Ferd. Lundgren.

106.

2: 106. *Och kråkan går . . .*

Och kråkan går på ängen och slår,
Och efter kommer skären och räkar.
Ikornen han lässar och råttan han drar
Och lille kätte-misen han körer.
Och inte körer jag mer uti dag,
Förr än jag får smaka på ölet.
Ölet var godt: han tulltar¹ sig hem.
Och det var det bästa han gjorde.

And. Östman, Fårö F. Lundgren.

Eller (i slutet):
Så drack jag mig drucken,
Fjäll yfvar stucken,
U blaiv så sumpande vatur:
U alla sma fåular di logo dar at!

And. Östman.

Korpen gick på ängen och slo',
Kraku gick efter och rakte
Ekornen lässte, råttu drog,
Svarte gråmånsen han kåjrde.
Inte kåjrar jag mer i dag
Förr'n jag far smakä ölä,
Drickä mig drucken och sin gå hajm.
Det är mitt största nöje!²

Joh. Kahl.

¹ Över raden: knaplar.

² Denna variant i margen.

2: 107. *Det växer opp en lilja . . .*

Det växer opp en lilja uti den gröna lunden,
 Så kommer der en ovän och rycker henne bort :,:
 Jag tror, att I viljen mig förföra:
 Jag lägger mig i grafven och det blir innan kort :,:

De rosor och de blader de gör' mig ofta glader,
 Helst när man sig spasserar åt rosende lund :,:
 Jag tror, att I viljen mig förföra,
 Om jag ta'r lilla vännen i famnen en stund :,::

C. J. Norling & Nante Lundgren.

2: 108. *Wilhelm, Wilhelm . . .*

Wilhelm, Wilhelm! mins du vintern,
 Den första gången vi taltes vid. :,:
 Uti min faders ringa boning,
 Der jag blef så bekant med dig. :,::

Jag var en liten oskyldig Flicka,
 Jag tänkte räcka min hand åt dig :,:
 Med dig jag tänkte att få lefva;
 Och ändå¹ blef du så falsk mot mig :,::

Då jag bortgick ifrån min fader
 Till att söka mig efter bröd :,:
 Då mötte mig så många sorger,
 Och sen dess hafver jag lidit nöd :,::

I fulla sex år har jag vandrat
 För utan vänner, tröst och bröd :,:
 Nog har man vänner uti glädjen;
 Men ganska ringa i vår nöd :,::

Mina vänner de stå på golfvet;
 Men ingen är som vill känna mig :,:
 Men Gud i himmelen allena
 Han är nog den, som känner mig. :,::

C. J. Norling.

¹ MS ändå.

2: 109. *Alla mina glada dagar*

Alla mina glada dagar
 Ut i sorg förvandlad' är' :,
 Lilla vännen, den jag hafver älskat
 Hon är långt borta, hon är icke här.

Huru kan jag vara nöjder,
 Huru kan jag vara glad,
 När mitt hjerta till oro sig böjer:
 Jag hafver alls ingen glader dag.

Ingen dyrk ej heller nyckel
 Kan upplåsa detta bröst;
 Ty det fins ingen men'ska på jorden
 Som kan gifva mig någon tröst.

När som himmelens klockor klämta
 Sista timman utaf mitt lif,
 Si, då öppnas mig en kärlek
 Som förut var dold för mig.

C. J. Norling.

2: 110. *Herr Peder*

Herr Peder han gick sig i kammaren in;
 Han frågade sin fostermor så:
 Ack, kära min Fostermor! I sägen nu mig
 Allt hvilken död han skulle sig få.

Inte får du dö på din sotesäng,
 Ej heller blir du skjuten uti krig,
 Men akta dig väl för de böljorna blå,
 Att de icke förkorta ditt lif.

Herr Peder han gingo sig på skeppsbroen ner;
 Han sade till sjömännerna så:
 I byggen ett skepp utaf valfiske-ben,
 Som lätt uppå vattnet månd' gå.

Herr Peder han skjöt sitt skepp ifrån land,
 Han glömde att lofva sin Gud:
 Men bäst som han kom på det brusande haf,
 Då började skeppet att stå.

Herr Peder han kastar guldtärningar små
 Allt öfver det högaste bord:
 Men lotten han föll på Herr Peder så;
 Han var väl en syndare stor.

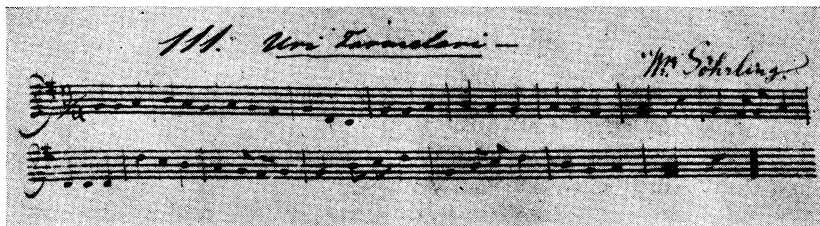
Om någon utaf Eder skola komma till lands,
 Och min fostermoder frågar efter mig;
 Så säg' att jag tjenar på konungens gård,
 Och bed henne ej sörja efter mig.

Om någon utaf Eder skulle komma till lands,
 Och min fästmö frågar efter mig;
 Så säg, att jag hvilar under böljorna blå,
 Och säg, att hon gifter sig.

C. J. Norling.

III.

2: III. *Uri Farmelari . . .*

Uri farmelari urfilum — flåss, flåss, flåss;
 Kaladi månsari jur kapital.
 Imbidi båss — båss, båss, båss.
 Dermed di platsädi platts,
 Vimpädi vimp, gumpädi gump —
 Margro till tass !!! —

M. H. Lallér.

II2.

2: II2. *Opp' i landet, opp . . .*

Opp' i landet :,:
 Står en liten guldkanna:
 Fyra fötter
 Peppar-nötter
 Dansa Jungfru'rna granna.

Små flickor :,:
 Gå i husen och lödja lam;
 Små gossar,
 Små gossar
 Gå på gården och störta stång!

H. Unér.

II3 A.

2: II3. *Bocken sitter i brunnen*

Bocken sitter i brunnen
 Med guldblåd i munnen
 Rissta, rista ringar
 Små gossar sjunga
 Löfva, löfva gåsen:
 Lån mig dina vingar,
 Så skall vi svinga
 Hän till vår grannes gård.
 Der sitta hökar,
 Der gala gökar;
 Der sitta englar
 Leka med guld-äplen!

Engel Lisa Kahl.

Till Grode-moders hus
 Hvad skall du göra der?
 Supa sur-kål. —

M. H. L.

Bocken sitter i brunnen
 Med guldblåd i munnen.
 Rista, rista ringar,
 Små baren springa.

Gås, gås! lån mig dina vingar.
Hvart skall du flyga hän?
Till min moders hus;
Hvad skall du göra der?
Sitta der och dussa.
Der sitta måjor,
Sticka på guldtröjor;
Der sitta svenner
Svärfva på guld-tenar;
Der springa små baren,
Och leka med guld-äplen! —

L. Romdahl.

II 3 B.

2: 232. »Gubben sitter i brunnen»

Gubben sitter i brunnen
Med gullblad i munnen.
Kära Du! min hvita gås
Lån mig dina vingar:
Hvart skall du svinga?
Hän på min faders Gård
Hvad skall du göra der?
Der växa lökar,
Der bygga gökar,
Der äro möjor,
Som sticka på guldtröjor;
Der äro svenner,
Som spela på guldsträngar;
Der äro »venar»,
Som spinna på guld-tenar;
Der äro kärringar,
Som reda af vällingar;
Der äro små Barn,
Som trilla med guld-äpplen långt ifrån:
Der leka de — och ha' roligt! —

L. Romdahl, Öja.

[I vänstra marg.:]

»Dar jero svainar
»Sum spinna pa guld-tainar — — —»
P. Ronander, Rone. J. Löfbom, Habl:bo.¹

113 C.

[I högra marg.:]

»Bukken» sitter i brunnen
Med guldblåd i munnen.
Kërä godä hvejtä Gas!
Lan mig dina vängar
— — —
Hvart skatt du flauga (svänga?)
Till min fars o. mors häus.
Hvad skatt Tu gärä där?
Drickä mi ett gudt räus.
Der sita svainar (svenar)
Svärfvä guld-tainar (tenar)
Der sita måjor (mör),
Sticka på guld-tråjor;
Der sita sma ba'n,
Leka med guld-äple!

P. Ronander.

[Med blyerts i högra marg., med indragningstecken efter guldtröjor.]

Der äro Gubbar
Som sticka på stubbar

(Sof. Kahl.)

114.

2: 114. *Lilla gossen på Qvarne-backen*

Lilla Gossen på qvarne-backen
Med röda mössan och bruna jackan
Han friade efter mej :,:

Men när säden blifver mogen,
När han blir så hög som skogen;
Då gifter jag mej! :,:

Joh. Pet. Nordin.

¹ Sagesmännens namn med olika bläck.

115.

2: 115. *Win godmårön min . . .*

Win godmårön, min Fästemö!
Hvar har du sofvit så länge.
Solen skiner öfver kyrke-knapp;
Och göken galar i ängen.

Dansa, dansa, mina Flickor!
Med guldband i håret.
Gud nåd' den, som fattig är,
Och ingen särk har på låret,
Och ingen mat uti buken!

J. P. Nordin.

116.

2: 116. *Rida, rida ranka*

[tryckt i Svenska Lekar 1, nr 315.]

117.

2: 117. *Bissen dussen, liten kind!*

(Sjungen för »Prins Carl»)(?)

Bissen dussen, liten Kind!
Tids nog får du vaka,
Land och rike till att akta
När kanoner braka:
Då skall blå-bär hagla kring.
Bissen dussen, liten Kind!
Tids nog får du vaka!!

H. Unér.

Byssen, dussen liten kind!
Mor kumbårr snart in.
Far gar i akern skär kårn,
Broren laikar mäd bukka-hårn.
Systar sitar i deike' (diket),
Vävar sylkes-veike (?)

And. Östman, Fårö.

118.

2: 118. *Ro, ro till fiska-skär*

[tryckt i Svenska Lekar 1, nr 77.]

119.

2: 119. *Klockare, klockare! gack*

Klockare, klockare! gack ut på vägen och se
Om der kommer något folk:

Jo, Prestefar! der kommer en bonde

Med en halter häst

Och en stekter gris.

Tager honom, och delar honom i parterna tu:

Hufvudet ta'r jag, och rumpan får du!

H. Unér.

120.

2: 120. *Klappa, klappa händerna*

Klappa, klappa händerna,

Hissa, hissa hundarna.

Såg du räfven löpa?

Will du skinnet köpa?

Han var hvit om bogarna:

Schyss, schyss åt skogarna!

H. Unér.

121.

2: 121. *Ute på vår sjö —*

Ute på vår sjö, der seglar en dufva (fru)

Der seglar lille (Calle), vår redeliga Herre.

Och gossen (flickan) står på stranden

Med guldband i handen,

Och ropar: lille Calle (Anna)!

Kom i land!

Kom i land!!

H. Unér.

I22.

2: I22. *Och flickan går i ringen*

[tryckt i Svenska Lekar I, nr 207.]

I23.

2: I23. *Alla höga berg och djupa*

[tryckt i Svenska Lekar I, nr 210.]

I24.

2: I24. *Hildebrand*

Hildebrand han talte till kära Moder sin:

— Blåser kallt, kallt väder ifrån sjöen —

Hafver jag ingen syster fin?

— Jag kommer väl igen med skogen står uti löfven.

Nog hafver du en Syster så bold;

Men den har Haffruen uti sitt våld.

Hvem kom der in i min gård?

Jag har portar af jern och lås utaf stål.

Har du portar af jern och lås utaf stål,

Har jag dertill nycklar som tager dem från.

M. H. Lallér, f. 12/4 1772.

I25.

2: I25. *Skön' Jungfrun o. liten Båtsman*

Jungfrun satt i kammaren, hon sydde guld på skinn:
Kom der en liten båtsman (spatserandes der in.)

Så fager och så fin¹

— Men de spelte, de spelte guldtärning. —

Hör, du liten Båtsman! Hvad jag dig säga vill²:
Har du lust att spela guldtärning med³ mig?

¹ Så — fin med annat bläck.

² dig — vill genom besiffring med annat bläck ä t vill säga dig.

³ Med annat bläck ä t emot.

Nog har jag lust att spela guldtärning emot dig
Men jag har intet ädla guld att sätta emot dig.
— Tra, ra lalla, la la la! — Tra, lalla — — — la!¹ —

Och har du intet ädla guld att sätta emot mig.
Så sätte du ut dina silfverspända skor:
Ja, deremot så sätter jag min ära och min tro.¹ —

Första guldtärning på tafleborden rann,
Lilla² Båtsman² tappa' och sköna³ Jungfrun³ vann.

Andra guldtärning på tafleborden rann.
Sköna³ Jungfrun³ tappa' och liten² Båtsman² vann.

Den tredje guldtärning på tärna-bordet trall,
Sköna Jungfrun tappa' och liten Båtsman vann.
— Tra, lalla, la-la — — —¹

Hör, du liten Båtsman! du gånger ifrån mig:
En⁴ silfverstickad⁴ skjorta⁴ det vill jag gifva dig.

(En silfver stickad skjorta) det får jag hur jag kan,
Men jag ta'r sköna Jungfrun, som jag med⁵ tärning vann.

Hör, du liten Båtsman! du gånger ifrån mig:
Guld och gröna ängar det vill jag gifva dig:

Guld och gröna skogar det får jag hur jag kan,
Men jag ta'r sköna Jungfrun, som jag med⁵ tärning vann.

Hör, du liten Båtsman! du gånge ifrån mig:
En häst och guldsadel det vill jag gifva dig.

En häst, och guldsadel det får jag hur jag kan:
Men jag ta'r sköna Jungfrun, som jag med⁵ tärning vann.

Hör, du liten Båtsman! du gånger ifrån mig:
Ett slott och ett fäste det vill jag gifva dig.

Ett slott och ett fäste det får jag hur jag kan:
Men jag ta'r sköna Jungfrun, som jag med⁵ tärning vann.

Hör, du liten Båtsman! du gånger ifrån mig:
Ett⁶ skepp⁶ uti⁶ floden det vill jag gifva dig.

¹ Denna strof tillagd med annat bläck.

² Över raden med annat bläck: Sköna Jungfrun.

³ Över raden med annat bläck: liten Båtsman.

⁴ I marg.: Sju silkes skjortor röda.

⁵ Över raden med annat bläck: i.

⁶ I marg. med annat bläck: Sju gångande skepp i.

(Ett skepp) uti floden det får jag hur jag kan;
Men jag ta'r sköna Jungfrun, som jag med¹ tärning' vann.

Och hör du liten Båtsman! du gånge ifrån mig:
Min faders halfva rike det vill jag gifva dig. —
— Tra lalla, la, la...²

Din faders halfva Rike det tar jag hur jag kan;
Men jag vill ha skön Jungfrun, jag i guldtärning vann. —
— Tra lalla, la, la...²

Jungfrun går i kammaren och slätar³ opp³ sitt hår:
Gud' nåd' mig arma Jungfru⁴ för giftermål jag får

Och⁵ Båtsman gick i kammaren, han lekte
med sitt svärd:
Ja, du får bättre giftermål än nånsin du är värd. —
— Tra, lalla, lalla, la; tra lalla la, la — — la!

Jag är väl ingen Båtsman, fast Jungfrun tycker så;
Jag är den yppersta Konungason i Engeland kan fås. —
— Tra, lall ...

Är du den yppersta Konunga-Son i Engeland kan fås,
Så skall du få mitt hjerta — ja, om jag hade två! —
— Tra, lalla, lalla, la, la! — Tra, lalla lalla- la! —

M. H. Lallér o. Lisa d:r Leipstäde, Norrlanda
(som uppgifvit en aldeles egen melodie med en underlig ritornell)

126.

2: 126. *Itt samtal millum Johan Nordal . . . o. Pål Hansson Daniel . . . år 1771 . . .*

[tryckt hos B. Hesselman, Bröllopsdikter på dialekt etc., Sthlm 1937, s. 528.]

127.

2: 127. *Beretelse um Rasmus Glammunds i Akeback u Ljftare-Båtel, Yskelajm . . .*

[variant till en bröllopsdikt, tryckt hos B. Hesselman aa, s. 456.]

¹ Över raden med annat bläck: i.

² Denna strof tillagd med annat bläck.

³ Över raden med annat bläck: slarfvar ut.

⁴ Över raden med annat bläck: flicka.

⁵ Härifrån (med undantag av Båtsman) till slut med annat bläck.

128.

2: 128. *Krak-väjsu, jambor millum Gråjtlingbo u Fäjdä-Klukkare . . . 1738*

[tryckt hos B. Hesselman, aa, s. 524.]

129.

2: 129. *Snak u jambor millum tåu giftesgalne Päjkar*

[Fragment av bröllopsdikt, här ej återgiven.]

130 A.

2: 130. *Fagers Wisa*

Det bor en man på Gotland,
Som »Fager» heta må:
Det var en präktig Doktor,
Och åder kan han slå.
Trä-skålar kan han svärfva
Trä-kannor likaså:
Det var ju alltid nyttigt
För hvar som kan det få!

Möllgårds dräng i Hörsne
Som Anders heta må,
Dertill den äldsta dottren
De bad' mig båda två
Att jag skull rätt beskrifva
Allt om den goda man:
Han kund' så vackert tala
Ehvert han farer fram.

Han åker på en kärra,
Som går på tvenne hjul:
Dertill en liten mårå,
Det var ett präktigt djur!
Hör' på, godvänner alla!
När jag i Södret far
Der får jag stora kakar
Och hela lambä-lar.

Och dertill stora bröden:
Så goda är' di der!
Och hela kärran full af ull,
Och foder till min mär. —
— Jag fullberömma alldrig kan
Den kuna, jag har fat:
Till mig och alla andra
Så är hon till behag.

Om mårnen bittida uppe
Och eld i spisen gör;
Och maten mig hoplagar,
Till mig i sängen bär.
Hon bär mig på händren
Och sätter mig på stol;
Så bäddar hon upp sängen,
Och hjälper mig till ro.

Greta Gahnström gm. Len. Bolin.

130 B.

[I marg. å s. 158 i MS.]

I Ganthem har jag mina bästa vänner
Men ingen bätter är än Körke-Lars;
Ja, han kan bjära mig på sina händer
Stäuu kring u dä' manga slag:
Ja, han kan kyssa u han kan klappa
Ja, han kan¹ syfva bej mig hajla nati,
Ja, um det vore til ljausan dag.

Stejnas Lasse u Smiss Johannes
Jero Drosus bokhållare:
Di skrifvar bref u di präntar versar
Ja, di gär' allt hvad jag dajm umbe'r.
Så skrifver di uppå papper blanka
U syfvar hos 'na för stöfvar banko;
Dar mäd jag isse² skuldi väl bitalt.

Jag skuddi ga mig ner ej Båtels hage
U se um jåmfru Doser ha var der.
Ha har varit burtå nåkle dagar,

¹ Ja, han kan *ä fr något annat.*

² isse *ä fr något annat.*

Ha skuddi passa pa a fyle-mär.
Ja, jag skall skreja u jag skall ropa:
Kum, jumfru Doser! nå vill jag knopa
Ja, um dä' vore i elfva dygn.

Ferd. Lundgren.

130 C.

2: 203. *Fagers Wisa*

(Wisa om en som heter »Fager».)

Hör på min' hjertans vänner hvad jag nu sjunger här:
Förlåt mig allesamman, jag kommer till besvär.
Något roligt jag förkunna vill, som visst skall roa Er.
Om jag får lof att sjunga, så sätter jag mig ner.

En Man här bor på Gotland som »Fager» heta må:
Han är en präktig Doktor, och åder kan han slå;
Trä-kannor kan han svarfva, trä-skålar likaså,
Som nödigt är för alla, när hvar och en det får.

Och Möllgårds-dräng i Hörsne som Anders heta må
Dertill den äldsta dottren, de bad' mig båda två
Att jag skull' skrifva några vers allt om den goda man
Som kan så vackert tala ehur han farer fram.

Om jag rätt skall beskrifva allt om den goda man,
Som kan så vackert tala ehur han farer fram, —
Han åker på en kärra som går på tvenne hjul:
Dertill har han en liten märr — det är ett präktigt djur!

För ryggevärk han bota kan, det står i sanning visst;
Ty tvenne man på Gotland som är i sådan brist
Dem har han gjort helbrägda, det vet jag visst och sant
När som han dem fick åder slå, då blef' de rätt galant'.

En man i Burs Församling, Mårten Larsson heter han;
Österby i Kräklingbo, och det var' tvenne man,
Som han här hafver botat, för ryggevärk gjort god,
Och så Lars Olsson Stenstu' som är min kära Bror.

Men ett bör vi besinna och tänka väl uppå,
Att han för Gotland vågat sitt dyra lif och blod:
Och när han blef kom'derad af Öfverheten i fält,
Han är och blir för alla den yppersta krigs-hjelt'.

Att han i strid har varit, det kan' vi skåda nog,
Ty han har illa farit och lidit mycket ondt;
Ty han här måste gånga på käpp och krycka så,
Förakteligt nog för många att gå på ben af trä.

Och när han börjar klaga sin brist för hvar och en,
Och visar så allmogen det ben han har af två,
Då säger han, att han ännu dertill har större fel:
Jag blyges vid att nämna och säga det för Er.

Men när han börjar rosa och säga att han är
En melitärisk Fältskär som uppå Gotland är
Den yppersta af alla i Staden och på Land':
Han är och blir för alla den bästa Boter-man!

När han till herrskap kommer, till Bönder likaså,
Då helsar han så vackert och förer orden så:
Jag är (väl) en krigs-hjelte, en bloders-man så stor,
Derpå har jag ett Kunga-bref om Ni mig inte tror!

Vår Konung tack's befalla när jag »placeradt» blef
(blesserad)
Att Gotlands Bönder alla skall mig allmosor gje
Derför att en krigs-hjelte jag varit har så stor:
Mot fienden jag vunnit, satt Svea-land i flor!

Men hör, mina god-vänner! när jag i Södret far,
Der får jag goda dagar, ja, hela lambä-lar,
Och dertill hela bröden — så goda är' di der:
Ja, kärran får jag full af ull, och foder till min mär'!

Men hör, god-vänner alla: när jag då kommer hem,
Och visar för min kärring hvad jag i kärran har,
Hon bär mig in på händren och sätter mig på stol,
Och bäddar så upp sängen och hjälper mig till ro.

Jag alldrig fullberömma kan den kuno som jag har;
För mig och alla andra så är hon till behag:
Om morg'nen hon uppstiger och eld i spisen gör,
Och mat hon till mig lagar — till mig i sängen för'.

Den visan hedrar »Fager» på bästa sätt och vis
... något ... pris?
Derföre att han varit (en) redelig Blods-man:
Och dem som något felar, han också bota kan.

Thomas Olofsson Sanda, Ekeby, gen. L. N. Boström.

2: 131. *Räf-visan*

Dig gifver jag en lambock så fet,
Den bästa som du kan äta :,:
Ja, hundarne skall ta' ditt skinn
Om inte jag får huden din¹
Till foder under lufvan min
Till Julen.

Lambocken är väl goder att ha';
Men huden är svår att mista :;
Och inte får du huden min
Till foder under lufvan tin
Till Julen.

Ett gångande skepp det gifver jag dig,
Det bästa som du kan föra :.
Ja, hundarna skall ta dig skinn
Om inte jag får huden din
Till foder under lufvan min
Till Julen.

Ett gångande skepp är väl godt att ha';
Men huden är svår att mista ;,
Och inte får du huden min
Till foder under lufvan din
Till Julen.

189

Och ut kom Räfvens hustru så god
Och ville med Räfven tala ::
Hundarna skall ta' ditt skinn
Om du säljer huden din
Till foder under lufvan sin
Till Julen.

Och Bonden han spände bössan på knä
Skjöt både Räf och Räfverska med ::
Si så, nu fick jag huden din
Till foder under lufvan min
Till Julen!

Greta Lisa Gahnström gen. Len. Bolin.

[I marg. vid strof 1, v. 3:]

Rasnes skall sno ditt skinn
(Om jag inte får huden din)

[Vid strof 2, v. 1:]

... (oxe så fet)

[vid v. 2:]

... (slagta)

[vid v. 3:] (Rasnes skall sno ditt skinn)

[Vid strof 3, v. 1:]

(Oxen han är) ...

[Efter strof 3:]

En gåse så fet det vill jag gifva dig
Den bästa som du vill äta.

— — —

En Gåse så fet, den är väl god att ha
Men huden är svår att mista.
Se här har du huden min etc.

[Vid strof 4, v. 3:]

Rasnes skall sno ditt skinn

[Vid strof 5, v. 1:]

(... vill jag inte ha
för det kan jag inte styra)

[Vid strof 6, efter v. 2:]

Michel! möter jag dig här
Rasnes skall sno ditt skinn
Om du etc.

132.

2: 132. *Lek-stug-Wisa*

Wi går och vi står,
Och jorden ligger oss under.
Och ingen fogel har bättre ljud
Än näktergalen i lunden.

Näktergalen han sjunger väl
Allt uti (gröna) lunden.
Och den som har en hjertelig kär,
Wisst ta'r han henne på stunden.

Krusa skall jag ditt gula hår,
Och halsduken skall jag laga;
Och röda rosor och gula band
Det skall jag sätta på din kraga.

Biss lullen, lullen, kär' Dotter min!
Ack, om jag dig finge njuta,
Skull' jag köpa pistoler ny',
Och lära dig till att skjuta.

— — —
Skjuta djur och harar

— — —
Och hvad oss nyttigt kan vara.

Skjut så fogeln i högan topp,
Så den trall neder i backen.
Om jag hade mig en liten syl,
Wisst putt' jag den uti nacken.

G. St. Sahlsten gen. Len. Bolin.

I33.

2: I33. *Ungersven växer båd' . . .*

Ungersven växer båd' smaler och lång
Derföre går han så stolt i sin gång :,:

Ungersven räcker snöhvit handen från sig:
Behagar sköna Jungfrun! tråda dansen med mig :,:

Och gerna vill jag tråda i dansen med dig;
Vor' icke så många, som akta på mig :,:

På mig aktar fader, på mig aktar mor,
På mig aktar syster på mig aktar bror :,:

På mig aktar ock min fästeman:
Det mästa jag rädes, så räd's jag för han :,:

Mina hästar så sadlad', jag måste nu fort:
Ack, kära skön' Jungfru! tänk på mina ord :,:

Och gifter du dig förr än jag kommer igen,
Hos mig skall du hafva så storan ovän :,:

Din man jag då skulle båd' hata och slå:
En enka skall du efter mig få gå :,:

Och blifver jag enka, nog blifver jag fäst:
Får jag ingen annan, så får jag en präst :,:

Och Prästen han är väl så god som du:
Han kläder sin hustru, hon går som en fru :,:

Hipp, lustigt kurasje! jag håller mig bra:
Får jag ingen annan, behåller jag den jag har :,:

Hipp, lustigt kurasje! min kärring ligger sjuk :,:
Far till byn, köper gåfvor, gör bröllop i höst :,:

Greta St. Sahlsten gen. Len. Bolin.

134 A.

2: 134. *Nå har orä Larsken . . .*

Mel. Trettondags-Psalmen.

Nå har orä Larsken fatt bettlar hajmä, beltar¹ hajmä
Nå farar han till Jerusalamä — Jagu, jagu — jaä!

[Nu har vår Lasse fått betslen hem, betslen hem, nu far han till
Jerusalem, jaggu, jaggu, ja!]

Orä kalar är' burtä allä trää, allä trää!

Nilsken rännär ättar med rop u skrää — Jagu m. m.

[Våra karlar är borta alla tre, alla tre, Nisse ränner efter med rop
och skri, jaggu —]

Mannen ja uppa min toä, uppa min toä

Skadd' af ormen blajf jag oä — m. m.

[Mannen jag uppå min (?) toge (?), skadd blev jag av ormen
vår, etc.]

Skjaut inte på mig, astu Grete,

För luku gar uppä, för luku gar uppä,

Da faldar jag äut pa körkä-golfve'

Med hajlä mäjn kruppä — m. m.

[Skjut inte på mig, grannas Greta, ty luckan går upp, då faller jag
ut på kyrkogolvet, med hela min kropp, etc.]

Jag har sunge i isse körkä i femti arä, femti arä!

Jag vajt nuck hvad ha tular Jarä m. m.

Jagu, jagu-jaä!

[Jag har sjungit i den här kyrkan i femtio år, femtio år, jag vet
nog vad hon tål i år (?), jaggu, jaggu, ja.]

Mor Bandelin gen. Len. Bolin.

134 B.

2: 255. *Visa.*

(Jul-morgon, af en karing, s. ej kunde sjunga ngn psalm. —)

Hoä kalenn skudde raise till Jeräusalam, Jerusalam.

Ättar kumbar Jaku mä' rop u mä' skräi:

O-a, för jaggu — ja!

¹ *Sä.*

(»Sing aj så haugt, astu-mor!» — sad' granhustrun till henne)
Kèrā Astu-mor! skuff inte så ha- ha- hardt pa mi'
ha- ha- hardt pa mi'

För bänke-läuku stinkarr upp
Och ja' falldar pa körke-gålfve' mä' haila mäin krupp
O-u-a, för jaggu — ja!

(»Sing aj så hardt, mor!» sad' klockaren)
Jag har vari' i dissä körku atten ar
äi atten ar;
Nukk wait ja' hvad mike dissä körku tul:
o-a för jaggu — ja!
Jac. N^{scn} Lundgren, W^{bo}.¹

I 34 C.

3: 22. *Orä ka'lar* . . .

En kärring i »Stor-Sudret» s. ej kunde läsa i bok utan höll den afvig
o. sade att hon »läste till vänster», — sjöng på Trettondedagspsalmens
melodi i kyrkan sålunda:

Ore ka'lar ha nå fat säine batar haim:
Nå skudde di raisä till Jerusalaim.
A u a ai ja jaggu å ja!

Ore ka'lar är' bårtå alle tre;
N Nils kumbar ättar mä' rop u mä skrei.
A u a ai ja jaggu å ja!

Astu-Gretä skuff inte så hardt på mi'
För bänk-luku flaugar upp
U far äut pa körk-gålfve' mä' haile min krupp.
A u a ai ja jaggu å ja!

Jag har singä äi issu körku äi atten ar:
Jag wait nuck hva' issu körku tul'!
A u a ai ja jaggu å ja!

g. Elisabeth Bolin, flickskolan i Visby.

¹ I marg., nästan utplånad: Östlings-Mor.

135.

2: 135. *Rof-visan*

[variant till nr 69 ovan och där återgiven.]

136.

2: 136. *Och vill du och vill du*

[tryckt i Svenska Lekar 1, nr 322.]

137.

2: 137. *När jag var ett litet barn,*

När jag var ett litet barn, då miste jag min mor;
Min fader gaf mig Styfmor, hon vi¹ mig inte god.
— Hvi skulle jag icke sörja! —

Hon lindade mig i snöhvitan lind' och kastade mig i sund:
Der låg jag så länge, jag sjönk till hafsens grund.
— — —

Då kom der en skeppare seglande: han tog mig upp till sig;
När honom var jag så länge, jag slet ut lindan hvit.

Hos honom var jag så länge, hos honom i årena två,
Hos honom var jag så länge tills dess jag kunde gå.

Hos honom var jag i årena, hos honom var jag i tre,
Hos honom var jag så länge, jag lärde skrifva bref.

Hos honom var jag i årena, hos honom var jag i fem,
Hos honom var jag så länge, jag kunde bädda säng.

Hos honom var jag i årena, hos honom var jag i sju,
Hos honom var jag så länge, jag blef hans unga brud.

Åtta år tillsammans vi var, och söner fick vi sju,
Två drucknade med fadren, två lades på stegel och hjul.²

¹ Så.

² på — hjul: *under raden*: (och tvenne brändes opp).

Jag hade blott det minsta qvar som uti vaggan låg:
Det tog' de grymma röfvare och skar i stycker små.

Nog hade jag guldprydda kläder, nog hade jag silfspända skor,
Det var mig likväl förelagdt, jag skulle i hafvets flod:
— Då vände jag om att sörja!

F. Lundgren.

138.

2: 138. *Pigan som trampade på bröd*

Med sorgse ton jag sjunga vill
Om ett förfärligt under.
Du som det hör märk noga till,
Och mins det alla stunder.
I Siban By vid Pene strand,
I Pommeren det Tyska land,
Skall saken vara händer.

En fattig Bonde bodde der
Och barn han hade många,
Som gjorde honom stort besvär,
Om bröd han nödgas gånga.
Men äldsta dottren af sin far
Som mor och syskon afsked ta'r:
Hon ger sig bort att tjena.

Den samma kände icke sig
Sen hon sig sjelf fick råda;
Men rusad' oförsigtelig'
I kropps- och själa-våda.
Ty all sin lön, hon kunde få,
Till prakt och ståt den skulle gå,
Och till högfärdig lefnad.

Husbonden sade: Piga kär,
Låt sådant högmod falla;
Betänk af hvar för folk du är,
Hvad kan man dig väl kalla?
Blir något öfrigt af din lön,
Så gif din far, det är min bön!
Han tigger ju sin föda.

Hon svarte: Jag är ung och skön,
Men granna kläder felar;
Hvad vill förslå min lilla lön,
Om jag med far min delar?
Som andra skall jag klädde gå,
Ej någon tar jag något frå';
Med sjelfver det förtjenar.

En tid derefter hände sig
Att gamle Fadren dödde,
Då modren som sig ömkelig'
På käpp och krycka stödde,
Bad dottren, som var temlig' rik,
Till grafven hjälpa fadrens lik:
Som Gud det sjelf befaller.

Hon hade då på fjorton år
Sig mycket godt förvärfvat;
Om hon med högmodsynden svår
Guds gåfvor ej förvärfvat.¹
Hon sade: det går mig ej an;
Begravven Gubben hur I kan,
Men jag mitt mynt ej skingrar.

Jag bör på nästa marknads-dag
Mig nya kläder köpa.
Ej höfves det för mig att jag
Dertill om lån skall löpa.
Hur jag går klädde hvar en ser:
Stor sak hvad graf man Gubben ger;
Ej någon derom sköter.

När hennes Fru slik hårdhet såg,
Hon mera kristligt tänkte:
Barmhertighet i henne låg;
Hon mat och² pengar (ymnigt) skänkte.
Så månd, den arma qvinnan då
Förnöjd på käpp och krycka gå³
Sin döda att begravva.

Till fadder pigan bjuden blef:
Dertill hon sig väl pryder.
Ger Gud och dygden skiljo-brev,
Och högmodsynden lyder.

¹ Så.

² Mat och *till. över raden.*

³ MS då.

Dess fru fick henne tvenne bröd,
Att ge sin mor, som led stor nöd,
Och sådan hjälp behöfde.

Då hon ett stycke hade gått,
Och bröden harmsen burit,
Sin frus barmhertighet försmått,
På modren häftigt svurit;
Kom hon der vägen oren var:
Märk, hvad för medel hon der ta'r
De nya skor att spara.

Der fans ej sten, der fans ej spång,
Hvarpå hon kunde klifva;
Gå kring var vägen allt för lång:
Hon vill ej smutsig blifva.
Så lägger hon de bröden så,
Att hon på dem kund' torrskodd gå!
Men hämnnden resan stäckte!!

Dess fötter fastna' genast qvar,
När hon på bröden träder;
Förgäfves hon på benen drar,
Hon bannas och hon häder
Men som en fast orörlig sten,
Så fasta stå ock hennes ben,
I marken syntes fästa'.

När hon sig såleds straffad ser,
Begyinner hon att gråta;
Af jord och himmel hjälp hon ber
Med bleka kinder våta.
Allt folk till kyrkan skulle gå:
En sådan syn de undra på,
Och Prästen det förkunnar.

Wid slutad mässa Prästen går
Att sjelf det under skåda:
Han ser hur Synderskan der står,
Och kan sig sjelf ej råda.
Om hjälp hon tigger hvarje man:
De bjuda till, men ingen kan
Dess fot från marken röra.

Sen Prästen råder henne till
Med alfvar bättring göra,
Bekänna synden, ty Gud vill
Den arma Syndar'n höra.
Hon sade: ack, jag usla Barn!
Jag har mig snärjt i syndsens garn:
För tjensten jag nu lönes.

Guds ord jag alldrig älskat har,
Hvad Prästen sagt, föraktat,
Bedröfvat både mor och far,
Werlds-lustar eftertraktat;
Guds gåfvors missbruk var min lust:
Nu mättas jag af qval och pust.
Och sådant allt med rätta.

O¹, menniskor! betänken Er:
(som på mig se)
Högfärden låter fara
(Lät detta Eder lära)
Att man bör Gudi dyrkan ge.
Den är en farlig snara —
(föräldrar skall man ära)
Flyn högmod som en rot till allt;
Och gör' dernäst hvad Gud befallt:
Bli'n af min ofärd visa!

Hon kunde knapt med bruten röst
De sista ord framföra,
Förr än den eljest fasta jord
Begynte sig att röra.
Hon knäpte då sin' händer hop,
Och sjönk så under i en grop,
Som henne straxt betäckte.

I, Menniskor! betänken Er
Högfärden låter fara,
Och girigheten, som man ser,
Är ock en farlig snara.
Lät Pigans ofärd varna Er
För synd och stolthet mer och mer
Till dygd och Gudlig lefnad.

F. Lundgren m. fl.

¹ Över raden: I.

2: 139. *Ganthem-Skomakaren*

Skomakaren han kumbar med sin lange rad:
 Han kumbar då aj på äutsatter dag;
 Der dråjgar han ajn månad eller fäjrä.
 Så kumber han in
 Med läste-säcken sin
 U sätтар sig der nider till att hväjlä.

Håjres дәu Bonde: nå jär jag kumben hjär!
 Hvar jär nå ditt skinn, hvar jär nå ditt lär'?
 Så satte han sig nidar u rete.
 Hå, hå — nå, nå!
 Jag arme man.
 Gugge, ittä lädre' aldrig matte tröjtä!

Det fyste han gärde, gärd han tofflar till mor:
 Den ena blajf för läjti, дә a'ra blajf för stor.
 Då satte han sig ner att sackordera'

— — —
 — — —

Slickt skall alldrig hända mig mera.

De¹ sorgi på tofflar ha blajf aj så stor;
 Men det som var värre: han blaif ovän med mor.
 Då satte han sig neder till att gratä.
 Hå, hå — nå, nå!
 Dәu arme man!
 Nå sitter дәu med blajke kinder vatä.

Naugen Er, Sorkar! och gören nå trad:
 För nå skall jag sjalf gärä styflar till far;
 Och lästar' de skola vara läjka?
 Disciplarne små
 De börja' att dra' på,
 Så bonden deröfver mände hisna!

Bonden kom ur skogen, han sjalfvar
 och hans dräng:
 Då fick di se Skomakaren med mor i nöjstu-säng.

¹ *Ä fr Det m. blyerts.*